

PRZYRODA NA SZALI

Europejskie programy ochrony muraw kserotermicznych i wrzosowisk

Na zlecenie Komisji Europejskiej powstały europejskie programy ochrony (Habitat Action Plans) siedlisk przyrodniczych 6210 (murawy kserotermiczne) i 4030 (suche wrzosowiska). Dokumenty zawierają dość dogłębne opisy występowania, zróżnicowania i ekologii danego typu siedliska w Europie, podsumowanie ocen stanu ochrony, podsumowanie raportowanych dla nich w Europie zagrożeń, ogólne wskazówki do ustalania celów ochrony na poziomie krajowym

Koalicja „Rolnictwo dla przyrody” proponuje modyfikacje programów rolnośrodowiskowych na 2021-2027

Na stronie: <https://otop.org.pl/2020/06/program-rozwoju-obszarow-wiejskich-potrzebuje-zmian-propozycje-koalicji-rolnictwo-dla-przyrody/> opublikowane zostały

oraz do planowania ochrony na poziomie obszaru, syntetyczne opisy typowych metod ochrony i odtwarzania, stosowane metody monitoringu i rekomendacje w tym zakresie, ogólny przegląd potencjalnych możliwości finansowania ochrony (z informacją także o lukach i trudnościach).

Habitat Action Plan dla muraw kserotermicznych (6210): <https://bit.ly/6210habactpl>

Habitat Action Plan dla wrzosowisk (4030): <https://bit.ly/4030habactplan>

Komisja zaprasza do aplikowania o 1,5 mln euro na promocję wdrażania w ciągu 5 lat pierwszego z tych planów (dla muraw kserotermicznych), co ma polegać na pomocy państwu członkowskim we wdrażaniu przewidzianych w planie działań, zbieraniu informacji o postępie w ich wdrażaniu oraz o osiągniętych rezultatach.

postulaty koalicji organizacji pozarządowych „Rolnictwo dla Przyrody” do programowania rozwoju obszarów wiejskich (w szczególności do programów rolnośrodowiskowych) na lata 2021-2027.

Szczegółowo opracowane i uzasadnione propozycje obejmują:

- zniesienie degresywności we wdrażaniu pakietów rolnośrodowiskowych dla obszarów Natura 2000;

- uatrakcyjnienie warunków schematu ochrony siedlisk derkacza;

- pakiety dla gruntów ornych: „strefy przyrodnicze” (strefy z roślinnością samoistną

lub miododajną wśród pól; strefy rozwoju chwastów na brzegach pól), „ptasie pola” (koszone uprawy lucerny, koniczyny, traw lub ich mieszanek na gruntach ornym z pasami wysiewanej i niekoszonej roślinności), „użytki zielone na gruntach ornym”, „luki skowronkowe”; „remizy śródpolne”, „zieleń śródpolna”, „dzikie krzewy owocowe”;

- wsparcie paludikultury (rolnictwa uprawianego z zachowaniem bagiennego charakteru siedliska) przez uelastycznienie

Lisia Kępa – nowy rezerwat w woj. pomorskim

W dniu 29 lipca 2020 r. opublikowane zostało zarządzenie RDOŚ w Gdańsku w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Lisia Kępa”:

<http://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legact/2020/3418/>

Nowy rezerwat ma 313,4 ha. Położony jest w lasach nadleśnictwa Osusznicza na pld. od Bytowa (między Rekowem a Pysznem), w istniejących obszarach Natura 2000 Lasy Rekowskie PLH220098 i Pływające Wyspy pod Rekowem PLH220022. Chroni mozaikę ekosystemów: torfowisk wysokich i przejściowych, jezior dystroficznych oraz borów bagiennych i lasów bukowych.

Dominującym elementem są kopułowe torfowiska wysokie, rozwinięte w kompleksie zagłębiń wytopiskowych wśród buczyn, porośnięte 150 letnim borem bagiennym z bażyną. W obrębie torfowiska zachowało się kilka jezior dystroficznych otoczonych szuwarkami turzycy bagiennej oraz mszarami z przygielką; z populacją rzadkiej wazki iglicy *Nehalennia speciosa*. Torfowiska okolone są buczynami.

wymogów innych pakietów realizowanych w warunkach bagiennych; płatności obszarowe także dla upraw pałki, torfowca, trzciny; wsparcie dla wykorzystania mokrej biomasy i dla zakupu specjalistycznego sprzętu;

- pakiet retencyjny: schemat „wysoka woda” dla utrzymania łąk okresowo zalewanych i akceptowanie, także w innych schematach, nieskoszenia łąki z powodu wystąpienia jej zalewu.

Najbardziej znanym fragmentem rezerwatu jest jego część zachodnia - torfowiska okalające Jezioro Leniwe oraz niewielkie jezioro dystroficzne położone na wschód od Jeziora Leniwego, funkcjonujące pod nazwą „Pływające wyspy k. Rekowa” i udostępnione ścieżką przyrodniczą. Charakterystycznym elementem unikatowego krajobrazu mszarów i jezior są tu pływające wyspy płam mszarnych.

Torfowiska rezerwatu były opisywane już w publikacjach J. i M. Jasnowskich o torfowiskach Pojezierza Bytowskiego w latach 80-tych XX w. Dokumentację projektową opracował w 2004 r. Klub Przyrodników (zakładano w niej nieco większą powierzchnię – włączenie większej ilości buczyn otaczających torfowiska). Przychylność wobec projektu rezerwatu okazywało przez cały czas nadleśnictwo Osusznicza, w tym szczególnie poprzedni jego nadleśniczy – Jarosław Czarnecki.

Więcej o obiekcie – w artykule R. Stańki i K. Bociąg, opublikowanym w 2015 r. przez Wydawnictwo Klubu Przyrodników w zbiorze „Torfowiska Pomorza – identyfikacja, ochrona, restytucja”, dostępnym online: <https://www.kp.org.pl/images/publikacje/Torfowiska-Pomorza---identyfikacja-ochrona-restytucja.pdf>

Spoleczne wnioski względem polowań na ptaki

Koalicja „Niech Żyją” skierowała do Ministra Środowiska i ogłosiła publicznie postulat ogłoszenia pięcioletniego moratorium względem polowania na wszystkie gatunki ptaków łownych (ustalenia całorocznego okresu ochronnego, podobnie jak np. obecnie dla łosia). Uzasadnienie wniosku jest dostępne pod: https://niechzyja.pl/wp-content/uploads/2020/07/niech-zyja-moratorium_www.pdf

116-stronicowy dokument zestawia i dokumentuje argumenty merytoryczne, by nie polować na ptaki, w tym:

- Pogłębianie zagrożenia gatunków zmniejszających liczebność. Dotyczy to w szczególności: głowienki, czernicy, cyraneczki i łyski, dla których już wcześniej Polski Komitet Krajowy Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) zaapelował o wykreślenie ich z listy gatunków łownych i objęcie ścisłą ochroną, ze względu na negatywne trendy liczebności, do których przyczyniają się m.in. polowania;

- Wola społeczeństwa: wg badania socjologicznego 67% Polaków jest przeciwnych polowaniu na jakiegokolwiek ptaki, a 94% jest przeciwnych polowaniu na gatunki zagrożone;

- Niehumanitarność polowań na ptaki (znaczný udział ptaków, które są ranione);

- Szkodliwe oddziaływanie 0łowiu z amunicji őrutowej na őrodowisko;

- Niezgodność polowań na ptaki z teoretycznymi współczesnymi pryncypiami łowiectwa: polowania na ptaki nie stanowią „gospodarowania ich populacją”, plany zakładające odstrzał ptaków nie są przedmiotem oceny oddziaływania na őrodowisko nawet w obszarach wyznaczonych dla ochrony tych gatunków ptaków;

- Nieskuteczne rozpoznawanie gatunków podczas polowań i częste incydenty omyłkowego zabijania gatunków chronionych;

- Negatywne oddziaływanie polowań na ptaki na niektóre obszary Natura 2000 wyznaczone dla ochrony ptaków: przytoczono przykład Stawów Zatorskich w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy PLB120005, w którym liczebność większości przedmiotów ochrony spada, zdaniem Autorów właśnie w wyniku polowań, przy których

zabijane są także gatunki chronione. W 2019 r. zanikły w tym obszarze podgorzałka i hełmiatka, a w poprzednich latach udokumentowano postrzeżenia osobników z tych gatunków, w tym ostatniej w obszarze podgorzałki.

Postulatem autorów wniosku jest „ptasi raj” w Polsce, w tym rozwój społeczności lokalnych w oparciu o turystykę ptasią.

Kilka dni po opublikowaniu powyższego raportu, prołowiecka fundacja Instytut Analiz Środowiskowych skierowała do Ministra Środowiska i ogłosiła publicznie jako kilkudziesięciowerszowy post na swoim profilu Facebook swoje wnioski, obejmujące:

- wprowadzenie na listę gatunków łownych bernikli kanadyjskiej i gęsiówki egipskiej (inwazyjne gatunki obce) z całorocznym ich celem niedopuszczenia do powstania stabilnych populacji 0gówowych;

- wcześniejsze rozpoczynanie okresu polowań na gołębie grzywacze (od 1 sierpnia zamiast 15 sierpnia), m. in. ze względu na „szkody w uprawach rolnych”;

- opóźnienie rozpoczęcia okresu polowań na dzikie kaczki i gęsi: z 15 sierpnia na 31 sierpnia, ze względu na przedłużający się jeszcze na II połowę sierpnia okres 0gówowy (co akurat jest słusznym argumentem, od wielu już lat podnoszonym przez specjalistów);

- przedłużenie okresu polowań na dzikie kaczki i łyski do 15 stycznia, a na dzikie gęsi – do 31 stycznia (obecnie wolno polować na te gatunki do 21 grudnia, a w czterech województwach zachodniej Polski na gęgawy - 15 stycznia, a na inne dzikie gęsi - do 31 stycznia.

Obecne zakończenie 15 stycznia sezonu polowań na gęgawy w województwach zachodnich jest wynikiem postępowania przeciwnaruszniowego Komisji Europejskiej przeprowadzonego przeciwko w Polsce w 2009 r. w związku z faktem, że w II połowie stycznia gęgawy powracają na tereny 0gówowe. Postulat IAŚ jest więc postulatem złamania uzgodnień z Komisją, na podstawie których to postępowanie zostało zamknięte.

Na wszelki wypadek wyjaśniamy, że „Szczeński Klub Przyrodników” (współsygnatariusz wniosku IAŚ), mimo podobieństwa nazwy, jest nieformalnym (nie wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego), wyrażanym przez swój profil Facebook, tworem, nie powiązany z Klubem Przyrodników. Niezależnym kolegom po nazwie życzymy sukcesów w ochronie przyrody, bo wierzymy że cele mamy podobne, nawet jeśli różni się nieco w poglądach na temat metod ich osiągnięcia.